

AKÇAKOCA EVLERİNDE SÜSLEME

THE ORNAMENTATION IN THE AKÇAKOCA HOUSE

Funda NALDAN*

Özet:

Bu çalışmada, Akçakoca evlerindeki ahşap ve alçı süslemeler incelenmiştir. Çalışma kapsamında öncelikle arazi çalışmamı gerçekleştirilmiş, Akçakoca evlerindeki süslemeler tespit edilmiştir. Çalışmamız sonucunda toplam 37evde 74 adet süsleme 4 tip altında tespit edilmiştir. Ahşap malzemenin bolca kullanıldığı ilçede, evlerin mimarisinde ve süslemesinde ahşap en önemli malzemedir.

Akçakoca evlerindeki süslemeler, malzeme, teknik ve tipoloji altında incelenmiştir. Oyma, delme, kafes ve çitakari tekniklerinde süslemeler ahşap işçiliğindedir. Süsleme çeşitleri olarak, bitkisel, geometrik, nesneli ve mimari form olmak üzere dört tip görülür. Aynı motifin değişik çeşitlemeleri ile kompozisyonlar zenginleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahşap, Alçı, Süsleme, Teknik, Motif.

Abstract:

In this study Akçakoca houses of wood and stucco were examined. Primarily, field study was implemented and ornamentation in the Akçakoca houses were designated. In conclusion a total sum of 74 ornamentation of 4 main types were located in 37 separate structures. Wood materials extensively used in the county, the architecture and decoration of wooden houses, the most important material.

Ornamentation in the Akçakoca house materials, techniques, and is studied under the typology. Carving, drilling, cage and çitakari techniques. is evaluate wooden craftsmanship. As the kinds of ornament, floral, geometric, architectural form with the subject and is seen to be of four types. Compositions with different variations of the same motif is enrich.

Key words: Wood, Plaster, Ornament, Technical, Motif.

---

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü – Ankara fnaldan@gmail.com

GİRİŞ

Akçakoca, sahil kenarına kurulmuş olması ile döneminin en güzel yerleşim birimlerinden biridir. Evlerin, dış cepheleri oldukça sade tutulmuştur. Akçakoca Evlerinde aşırı bir süsleme anlayışı yoktur.

Çalışmamızın konusu, Akçakoca'daki evlerde görülen süslemelerdir. Akçakoca merkezde bulunan evlerin süslemeleri, kompozisyon, kullanıldığı yerler, malzeme ve teknik açısından incelenmiştir. Çalışmamız sonucunda toplam 36 evde 73 adet süsleme 4 tip altında tespit edilmiştir. Süsleme görülen evlerin sıralaması envanter numarası olarak dipnotta belirtilmiştir¹. Akçakoca evleri ile ilgili günümüze kadar derli toplu herhangi ciddi bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışmamızda ele aldığımız evlerin tamamı Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca 02.06.1996-4637 sayılı kararı ile tescil altına alınmıştır.

Geç dönem özelliği çok karmaşık olmayan sade ve basit süslemeler görülür. Akçakoca'da ahşap malzeme, evlerin biçimlenmesinde ve süslenmesinde kullanılan en önemli malzemedir. Süsleme çeşitleri olarak bitkisel, geometrik, nesnel ve mimari form olmak üzere dört tip görülür. Süslemede motifler fazla bir çeşitlilik göstermemektedir. Aynı motifin değişik çeşitlemeleri ile kompozisyonlar zenginleştirilmiştir.

1. AKÇAKOCA EVLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Batı Karadeniz bölgesinde Düzce'ye bağlı Akçakoca ilçesi coğrafi konumu, iklimi ve malzemesinden dolayı kendine has bir sivil mimariye sahiptir. Evler, genellikle iki katlı olup giriş kapısı doğrudan sokağa açılır. İç sofalı plan tipindedirler. Akçakoca evlerinde planı belirleyen en önemli unsur sofadır. Sofa, evin diğer odalarına geçişi sağlayan merkez konumundadır. Çıkmalar, düz desteklere oturtulmuştur. Saçaklar çok geniş değildir. Çatı örtüsü dört yana meyilli kırma çatı şeklinde görülmektedir.

Akçakoca evlerinin temel yapı malzemesi taş, kerpiç, ahşap ve tuğladır. Temel seviyesinde moloz taş kullanılan evlerin üst kısımları ahşap çatki arası tuğla ve ahşap çatki arası ahşap şeklinde uygulanmıştır. Yer yer çıkmalarla ve bunları destekleyen konsollarla hareketlendirilen cepheler, sokak dokusunu zenginleştirmiştir.

Akçakoca evleri 20. yy.a tarihlendirilmektedir. 19. yy.da görülen Batı etkili süslemelerin Akçakoca evlerine yansması daha çok alınlıklarda görülür. Bunun dışında evler son derece sadedir. Görülen süslemeler, sokağa bakan cephelerdedir. Çıkmalar sade cephelere hareket kazandırmıştır. İnşa

---

¹ Akçakoca'da dikkate değer süsleme özelliklerine sahip evlerin envanter numaraları: 6, 10,13,15,16,17,21, 23, 24,26,30,31, 32, 34, 35,39, 40, 43,44,45,49,63,64,65,66, 75,80, 89, 93, 94,98, 105,109, 114, 115, 151,172.

malzemesi olan ahşap, aynı zamanda süsleme malzemesi olarak da kullanılmıştır.

2. SÜSLEME ÇEŞİTLERİ

2.1. Geometrik Süslemeler

İncelediğimiz evlerde üçgen figürü 21², zikzak figürü 4³, kare 6⁴, dikdörtgen 8⁵, baklava dilimi figürü 20⁶, dilimli madalyon figürü 1⁷ kullanılmıştır. Toplam 32 evde 62 adet geometrik süsleme tespit edilmiştir.

2.2. Bitkisel Süslemeler

Kıvrık dallı süslemeler 2 evde⁸ kullanılmıştır. Toplam 2 evde 2 adet kıvrık dallı süsleme tespit edilmiştir.

2.3. Nesnel Süslemeler

Güneş kursu figürü 1⁹, yıldız figürü 2¹⁰, ok ucu figürü 2¹¹, perdeli süsleme 1 evde¹² kullanılmıştır. Toplam 6 evde 6 adet nesnel süsleme tespit edilmiştir.

2.4. Mimari Formlu Süslemeler

İç ve dış bükey kavisli süslemeler 14 evde görülür. 5'i çıkma altında¹³, 7'si giriş sahanlığında¹⁴. Kafes süslemeler 3 evde¹⁵ farklı yerlerde. Korkuluk biçimli süslemeler 3 evdedir¹⁶. Süslü nişler, 6 evde görülür¹⁷. Toplam 20 evde 24 adet mimari form tespit edilmiştir.

3. SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEMELER

Ahşap malzemeli süsleme 36 evde¹⁸, alçı malzemeli süsleme 2 evde¹⁹ görülür.

² 6, 10,13, 16, 17, 21, 23, 26, 31, 33, 34, 40, 44, 45, 63,65, 66, 82, 94, 109, 114.

³ 16, 43, 45, 64.

⁴ 32, 35, 43, 44, 45, 63.

⁵ 17, 30, 35, 39, 44, 45, 49, 63.

⁶ 6, 10, 13, 17, 16, 21, 23, 31, 33, 34, 40, 45, 49, 63, 65, 66, 94, 105, 109, 114.

⁷ 15.

⁸ 35, 105.

⁹ 49.

¹⁰ 24,151.

¹¹ 98, 105.

¹² 89.

¹³ 30, 33, 39, 57, 66, 80, 94.

¹⁴ 32, 44, 45, 49, 64, 65, 151.

¹⁵ 32, 45, 105.

¹⁶ 63, 105, 151.

¹⁷ 13, 15, 17, 45, 75, 172.

¹⁸ 10, 13, 15, 16, 17, 24, 26, 32, 35, 43, 44, 45, 49, 63, 64, 65, 75, 94, 98, 151, 172.

¹⁹ 15,89, 105.

3. Süslemede Kullanılan Teknikler

3.1. Ahşap

Oyma tekniği 22²⁰, delme tekniği 3²¹, kafes tekniği 3²², çıtakari tekniği 25²³ adettir.

3.2. Alçı

Kalıplama tekniği 2 evde görülür²⁴.

4. SÜSLEMELERİN YER ALDIĞI BÖLÜMLER

4.1. Dış Cephelerde Yer Alan Süslemeler

Giriş sahanlığındaki köşelikler ahşap bitkisel süsleme²⁵, giriş kapılarında ahşap geometrik süsleme²⁶, alınlıklar ahşap nesneli²⁷ ve geometrik süsleme²⁸, pencerelerde alçı malzemeli nesneli süsleme²⁹ ve mimari formlu süsleme³⁰, saçaklardaki ahşap bitkisel³¹, geometrik süsleme³², balkon korkuluğu ahşap üzerine yıldız, güneş gibi nesneli süslemeler vardır. Buna ilaveten konsol, nişlerdeki ahşap çerçevelerde kullanılan mimari formlu süslemeler vardır.³³

4.2. Yapı İçinde

Tavanlar ahşap malzemedir. Tavanlarda geometrik süsleme³⁴ ve nesneli süsleme³⁵ kullanılmıştır. Kapı eşikliklerinde süslü nişler³⁶ ahşap malzemeli mimari formlu süsleme³⁷ hâkimdir.

---

²⁰ 10, 13, 15, 17, 24, 30, 32, 35, 44, 45, 49, 57, 63, 64, 65, 66, 75, 80,94, 105, 151, 172.

²¹ 24, 35, 151.

²² 32, 45, 105.

²³ 16, 17,21, 23, 26, 31, 33, 34, 40, 43, 44, 45, 49, 63, 64, 65, 66, 93, 94, 98, 109, 114.

²⁴ 15, 89.

²⁵ 35, 45.

²⁶ 15, 30, 32, 35, 39, 44, 45, 49, 63.

²⁷ 49, 98.

²⁸ 6, 10, 13, 15, 17, 21, 23, 31, 33, 34, 40, 45, 63, 65, 66, 94, 109, 114.

²⁹ 89.

³⁰ 32, 105.

³¹ 35, 105.

³² 45, 105.

³³ 151.

³⁴ 16, 26, 43, 45, 64.

³⁵ 24.

³⁶ Sedat Hakkı Eldem, bu elemanın yöresel isimler (peşkirlik, lambalık, cezvelik, fincanlık, çiçeklik, feslik) aldığını söyleyerek, çıkıntılı veya duvarın içine oyulmuş süs unsurları demiştir bk. Eldem, 1963,s. 61.

³⁷ 13, 15, 17, 45, 75,172.

5. SÜSLEME TİPOLOJİSİ

5.1. Geometrik Süslemeli Olanlar

5.1.1. Baklava Dilimi Figürü

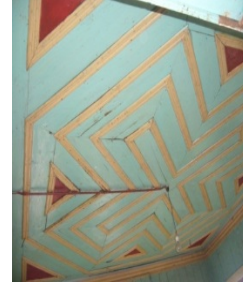
Bu çeşit süsleme 6, 10, 13, 17, 21, 23, 31, 33, 34, 40, 45, 63, 65, 66, 94, 109 ve 114 numaralı evlerde kullanılmıştır. Evlerin ön cephesinde yer alan çatı alınlıklarının ortası baklava dilimleri ile şekillendirilmiştir. Ele aldığımız 49 numaralı evin tablalı giriş kapısının alt kısmı baklava dilimi şeklindedir. 105 numaralı evde cephede pencere üstlerinde kare çerçeve içine alınmış baklava dilimli süslemeleriyle diğer evlerden farklılık gösterir. Buna örnek olarak 16 numaralı evde ikinci kat tavan süslemesinde çıtaların göbekte baklava diliminden gelişen süslemesi ile tavanı böldüğü görülür.

Foto 1: 16 numaralı evin ikinci kat tavanı

Foto 2: 105 numaralı ev saçak ve pencere süslemesi

Foto 3: 26 numaralı evin birinci kat tavanı

5.1.2. Dikdörtgen Figürü

Bu çeşit süsleme, incelenen evlerin giriş kapısı tablalarında ve tavanlarında görülür. Bu süslemeye örnek olarak 35, 49, 63 numaralı evlerin üç bölümlü giriş kapıları ortada yatay, üstte düşey dikdörtgen, 44 ve 45 numaralı evlerin iki bölümlü giriş kapıları üstte düşey altta kare tablalarla şekillenmiştir. 30 numaralı evin dükkân kapısı ve 39 numaralı evin giriş kapıları tek bölümlü üstte ve altta düşey dikdörtgen tablalıdır. 30 numaralı evin aynı cephede olan diğer bir kapısı iki bölümlü üstte ve altta düşey ortada yatay dikdörtgen tablalıdır. 17 numaralı evin birinci kat tavan süslemesinde yatay dikdörtgenler merkezden dağılarak tüm tavanda dikdörtgen çerçeveler oluşmuştur.

5.1.3. Dilimli Madalyon Figürü

Bu çeşit süsleme, 15 numaralı evde kalıplama tekniğindeki madalyonun dış sınırları iç ve dış bükey yivlerle şekillendirilmiştir. Kapı alınlığı üzerinde yer alan bu süslemenin orta kısmı düz ve sadedir.

5.1.4. Kare Figürü

Bu çeşit süsleme, giriş kapılarında tablaların almış olduğu şekillerdendir. Üç bölümlü 35, 44, 45 ve 63 numaralı evlerin giriş kapılarının alt kısımlarında kare tablalar görülür. 43 ve 45 numaralı evlerin tavanları, çıtakari tekniğinde, zikzagların göbekte kare motifi oluşturması ile geometrik süsleme elde edilmiştir. Her iki evde tavanlar birbirine benzer.

5.1.5. Üçgen Figürü

Bu çeşit süsleme, alınlıklarda daha çok karşımıza çıkar. 6, 10, 13, 17, 21, 23, 31, 33, 34, 40, 45, 63, 65, 66, 94, 109, 114 numaralı evlerin girişlerindeki alınlıkların köşeleri çıtalarla her biri eşit ayrı üçgene bölünerek düzenlenmiştir. Batı'dan alınan bir düzenlemedir. 44 ve 45 numaralı evlerin giriş kapıları, üstte dikdörtgen, altta kare tablalı, kapı üstleri üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. 16 numaralı evin birinci kat tavanında da çıtaların göbekte üçgenler ve üçgenlerin çevresinde asimetrik şekilde geometrik şekillerin çerçeveler oluşturularak tavanı şekillendirdiği görülür. 26 numaralı evin birinci kat oda tavanında çıtalarla yapılmış üçgenler, tavanın dört köşesinde ve haç biçimli süslemenin her bir kol aralığında yer almıştır. 45 numaralı evin birinci kat oda tavan göbeğinde zikzag motiflerinin oluşturduğu her bir kolun arasında çıtalarla düzenlenmiş üçgenler yer alır.

5.1.6. Zikzag Figürü

Bu çeşit süsleme, çıtakari tekniğinde yapılmış süslemelerdir. 45 numaralı evde üç sıra zikzag saçak altını çevrelemiştir. 16, 45 ve 64 numaralı evlerde tavan köşeleri, 43 ve 45 numaralı evlerin tavanlarında göbeği çevreleyerek süsleme oluşturulmuştur.

Foto 4: 45 numaralı evin ikinci kat tavanı

Foto 5: 43 numaralı evin birinci kat tavanı

5.2. Bitkisel Süsleme

5.2.1. Kıvrık Dallar

Akçakoca evlerinde saçak altları ve uçları sadedir. Bu süslemeye, Akçakoca'da 35 ve 105 numaralı evlerde rastlarız. 35 numaralı evde, giriş sahanlığı köşesinde oyma tekniğinde, farklı iki yöne giden kıvrımlarla, sap yüzeyleri iç bükey yarım daire şeklinde kıvrık dallarla bitkisel süslemelidir. 105 numaralı evde dört yana meyilli çatının köşeleri karşılıklı bitkisel kıvrımlı dallarla süslenmiştir.

Foto 6: 35 numaralı ev kapı ve köşelikler

Foto 7: 35 numaralı ev saçak süsleme

5.3. Nesneli Süslemeler

5.3.1. Güneş Figürü

Bu çeşit süsleme, 49 numaralı evin girişte bulunan üçgen biçimli alınlığı, çitakari tekniğinde, ortasına üstte baklava diliminin altında güneş kursu vardır. Güneşin ortası çitalarla çark biçiminde sekiz eşit parçaya bölünmüştür.

Foto 8: 49 numaralı ev güneş kursu süsleme

Foto 9: 98 numaralı ev ışınsal süsleme

5.3.2. Işınsal Süsleme

Bu çeşit süsleme, 98 numaralı evin, cihannümada yer alan alınlığın ortasında çitakari tekniğinde, yarım göbek üzerinde ışınsal bir süsleme oluşturulmuştur.

5.3.3. Perdeli Süsleme

Bu çeşit süsleme, 89 numaralı evin pencere sövesi kalıplama tekniğinde perde şeklinde yapılmıştır. Perde, pencerenin üst kısmından başlayarak aşağı doğru kat kat inmektedir. Pencere denizliğinin her iki ucunda konsol bulunmaktadır. Akçakoca'da tek örnektir.

Foto 10: 89 numaralı ev perdeli süsleme

Foto 11: 63 numaralı ev alınlık süsleme ve saçak süsleme

5.3.4. Yıldız Figürü

Bu çeşit süsleme, 151 numaralı evin balkon korkuluğunda, üst sırada delme tekniğinde yıldız motifleri ile süsleme yapılmıştır. 24 numaralı evin, zemin katta delme tekniğinde yapılmış yıldız formlu ahşap göbekli tavanı, ortada yıldız motifinden gelişen küçük göbeğin etrafında karşılıklı üçgenler ve aralarda küçük daireler ile şekillenen tavan çok kollu yıldızla sonlandırılmıştır. Yıldız motifine tavan süslemelerinde çok rastlanır.

Foto 12: 24 numaralı evin zemin kat
oda tavanı

Foto 13: 64 numaralı evin zemin kat
oda tavanı

5.4. Mimari Formlar

5.4.1. İç ve Dış Bükey Kavisli Konsollar

Çıkma altında ve giriş sahanlığındaki ahşap konsollar, kavislerle şekillendirilerek cepheler hareketlendirilmiştir. 14 evde³⁸ konsol uygulaması tespit edilmiştir.

³⁸ 30, 32, 33, 39, 44, 45, 49, 57, 64, 65, 66, 80, 94, 151.

Foto 14: 151 numaralı ev balkon süsleme

Foto 15: 63 numaralı ev alınlık süsleme ve saçak süsleme

5.4.2. Kafesli Süslemeler

Bu çeşit süsleme, 45 numaralı evde giriş sahanlığı köşeleri ve 105 numaralı evin saçak süslemesi kafes tekniğindedir. 32 numaralı evde, giriş kapısı üzerindeki aydınlatma penceresinin tamamını kapatacak şekilde pencere kafesi yapılmıştır. İçeriği gizlemek amacı ile yapılmış pencere kafesi, Akçakoca evlerinde kalan nadir bir örnek olup pencerelerde daha yoğun olarak görüldüğü yerlerden

5.4.3. Kaş Kemerli Nişler

Eşikliklerdeki süslü nişler, giriş kapılarının sağında veya solunda yapılan üçer göze sahip elemanlardır. Odanın içerisinin dışarıdan görünmesini engellemek için yapılan bölmelerin üzeri bu nişlerle hareketlendirilmiştir. Akçakoca evlerinde bu uygulamaya çok sık rastlanmamıştır. 13, 15, 17, 45, 75, 172 numaralı evlerde, toplam 6 evde bu şekilde uygulama görülür. Bu süslemede oyma tekniği uygulanmıştır.

Foto 16: 17 numaralı ev zemin kat süslü nişler

Foto 17: 75 numaralı ev zemin kat süslü nişler

5.4.4. Korkuluk Biçimli Süslemeler

63 numaralı evde alınlık kısmı saçak uçları oyma tekniğinde bu süslemede yapılmıştır. 151 numaralı evde, delme tekniğinde yapılmış korkulukta, üstte bir sıra yıldız olmak üzere altta yine aynı biçimde süsleme görülür. Diğer evlerden farklı olarak 105 numaralı evin saçak süslemesinde de korkuluk biçiminde süslemeler görülür. Genellikle pencere ve balkon korkuluklarında uygulanan süslemedir.

6. SONUÇ

Türk evi süslemesinde, malzeme, iklim, ev sahibinin ekonomik durumu ve istekleri, süsleme ustasının sanat anlayışı teknik ve konu seçiminde en önemli etkenlerdir. Ahşap süsleme, Akçakoca evlerinde çoğunluğu teşkil etmektedir. Türk ahşap süsleme programının batı etkisiyle 19.yy.dan itibaren cami, han gibi yapı türlerinde çok fazla görülmüştür (Çal, 1987, s. 377).

Akçakoca evlerinde toplam 37 evde süsleme mevcuttur. Bunlardan 32 evde 62'si geometrik, 2 evde 2'si bitkisel, 7 evde 7'si nesnel ve 20 evde 24'ü mimari formlu süslemelerdir. Süslemeler, geç dönem özelliği gösterir. Üçgen alınlıklar, dolap cephelerinin sadeleşmesi, ocak, yüklük gibi elemanların azalması nedeniyle evleri 20.yy.a tarihlemek doğru olur. Ayrıca baş oda vurgusu da kalkmıştır. Süslemelerde azalma ve basitlik nedeniyle Akçakoca evlerinin Bolu merkezde bulunan eski evlere benzediği söylenebilir (Eroğlu, 2009, s. 374). Ayrıca, Safranbolu evleri ile malzeme ve teknik açıdan da benzerdir. Evlerde süslemelerin yine en yakın benzerleri Bolu merkezdeki eski evlerinde (Eroğlu, 2009, s. 357-364) ve Safranbolu evlerinde görülür. Ancak Akçakoca'daki kadar sade süsleme özelliği göstermezler. Yapım ve teknikleri basit olan süslemelerdir.

Akçakoca evlerinde geometrik süslemenin daha fazla olduğu görülür. Mimari formlar ikinci plandadır. çnc sırada nesneli ve en az bitkisel süsleme yer alır.

Malzeme olarak ele aldığımızda ahşabın bol olması nedeniyle ahşap, mimaride olduğu gibi süslemede de süslemede de kullanılmıştır. Alçı sadece bir evde uygulanmıştır. 37 evin 36'sında ahşap 2'sinde alçı malzeme kullanılmıştır. Teknik olarak, oyma tekniği 22, delme 3, kafes 3 ve çitakari tekniği 26 evde uygulanmıştır.

Süslemelerin uygulandığı yere baktığımızda 12 evin içinde süslemeye yer verilirken 31 evin dışında süsleme uygulanmıştır. Süslemeler, konsollar 14, kapılar 9, köşelikler 2, alınlıklar 19, pencereler 3, saçaklar 5, balkon korkuluğu 1 evde; iç mekânda tavan 7, süslü nişler 6 evde tespit edilmiştir.

Ahşap süsleme motiflerinin, Anadolu'nun farklı bölgelerinde farklı malzemelere uygulanarak aynı motifin olduğu bilinmektedir.

KAYNAKLAR

- Eldem, S. H. (1963). *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul.
al, H. (1987). Tokat Evleri. *Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu 02-06 Temmuz 1986*, s. 365-416.
Eroğlu, E. (2009). *Bolu İl Merkezinde Bulunan Eski Evler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.